

A konyhában meggyulladt szennyesruha füstje megfojtotta a szobában alvót

(A Délmagyarország munkatársától) Szerdán délelőtt a Somogyi-telep XI. utcában Kocsis József lakásának konyhájában a szennyesruha a tűzhelyről kipattanó szikrától meggyulladt. A ruhanemű égéséből támadt füst behúzódott a szobába és az ágyban alvó Kocsis József olyan súlyos füstmérgezést szenvedett, hogy mire a mentők kivonultak, már csak a beállott halált konstatálhatták. A vizsgálat a tűz keletkezése miatti felelősség tisztázására megindult.

A Budapesten időző spanyol újságírók Antal miniszternél

Budapest, május 13. A Budapesten időző spanyol újságírókat szerdán délelőtt dr. Antal István m. kir. titkos tanácsos, nemzetvédelmi miniszter magánkihallgatáson fogadta és a spanyol vendégekkel elbeszélgetett a spanyolországi viszonyokról.

Délben vitéz Náray Antal nyugalmazott vezérőrnagy, a Magyar Távirati Iroda és a Magyar Rádió elnöke ebédet adott a spanyol újságírók tiszteletére a Hungaria-szállóban. Az ebédet a külügyminisztérium sajtóosztályának, valamint a Magyar Távirati Irodának és a Magyar Rádiónak vezető férfiái vettek részt.

Csütörtökön Ullein-Rewiczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, sajtófőnök vendégeként a Bugaci-pusztára látogatnak el a spanyol újságírók, akik péntekig maradnak Magyarországon. (MTI)

Parazitarazziák Budapesten

Budapest, május 12. A főkapitányság detektívtestülete a belügyminiszternek a paraziták ellen kibocsátott rendelete alapján széleskörű razzia rendezett fővárosszer- te. A razzia Kőbányán kezdődött és átterjedt a IX., X. kerületre, ahol többszáz embert igazoltattak. Éttermekbe, kávéházakba, tömegszállásokra nyitottak be a detektívek, ahol rendes polgári keretek között vacsorázó társaságokat találtak, azokat nem is igazoltatták, csak azokat, akik viselkedésükkel magukra vonták a figyelmet. Ezen a részen 23 olyan férfit és 22 olyan nőt találtak a detektívek, kiket a rendőrség már régóta keresett.

A razziák aztán folytatódtak a VII. és VIII. kerületben és kisebb kártyás helyeket kutattak fel a detektívek, ahol több igazoltatás történt, több előállítással. A Dunaparton, az egyik szállónak néhány nappal ezelőtt megnyílt éttermének kártyahelyiségében is látogatást tettek a kártyaellenőrző detektívek, ahol 7 embert találtak két játékos mellett, akik nagy összegben játszottak rómit. A játékosokat és a gíbicéket is igazoltatták, itt azonban mindegyik megfelelő foglalkozást és jövedelmet tudott igazolni. A razziák rajtaütésszerűen folytatódhatnak tovább.

Csikágói terménytőzsdézárlat. Buza lanyha. Máj. 143.5, júl. 142.25, szept. 142. Hétnyolcad. Tengeri szilárd. Máj. 105, júl. 105, szept. 105. Rozs lanyha. Máj. 86 egyenlő, júl. 88.5, szept. 90. Háromnyolcad.

Szent-Györgyi professzor érdekes rádióelőadása a tudósok háborús szerepéről és legújabb kutatásairól

(A Délmagyarország munkatársától) Szerdán délután érdekes rádióelőadás hangzott el Budapest I. hullámhosszán. A magyar tudós-gárda kiemelkedő egyénisége: dr. Szent-Györgyi Albert, a szegedi Horthy Miklós-tudománytem. Nobel-díjas professzora tartotta meg húszperces rádióelőadását „Magyar tudós a háborúban” cím alatt. Szent-Györgyi professzor előadásának bevezető részében arról a testvéri kapcsolatról beszélt, amely a világ valamennyi igazi tudós elméjét összefűzi s egy szoros közösségbe állítja. Mindegy, hogy a tudomány kutatója ki és hol él, milyen nép, vagy nemzet tagja, tartozik abba a nagy testvéri közösségbe, amely minden tudásával, akarásával az emberi haladást szolgálja. Természetesen történnek olyan dolgok is, amelyek más elbírálás alá kényszerítik néha a tudósokat is. Így volt az első világháború után, amikor aszerint kezdtek megítélni a kutatókat, aszerint kapott katedrát, hogy milyen nemzet, nép, vagy közösség tagja. Szent-Györgyi professzor ezzel kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy nem mind vérbeli tudós az, aki valahol katedrát kap és tanít, gyakran a csöndben, visszavonultan munkálkodó kutatók viszik előbbre a tudomány nagy ügyét.

Érdekes és figyelemreméltó volt Szent-Györgyi Albert előadásának az a része is, amelyben a tudósok háborús szerepéről beszélt. A professzor kiemelte, hogy igen sokszor kell a tudósoknak olyan dolgokkal foglalkozni, amely nem vág teljesen a szakmájába, például háborús időben háborús célokért kell dol-

goznia. Ezt is el kell vállalni, erre is fel kell készülni, mert a kutatótól, a tudóstól néha nemzete, hazája érdeke ezt is megkívánja.

Az előadás további részében Szent-Györgyi professzor megemlékezett arról a nagyszerű kutatómunkáról, amit a szegedi Orvosi Vegytani Intézetben, a Nobel-díjas tudós intézetében végeznek. Az izomösszehúzódnás problémáját oldja meg jelenleg Szent-Györgyi Albert és munkatársainak kitűnő gárdája. Olyan kérdés ez, amellyel — mondotta a professzor — ma az esztendeje teoretikusan foglalkoznak. Ő is először teóriákkal próbálta megoldani a problémát, azonban rájött arra, hogy teóriákkal nem érhet el sikert s ekkor egytanilag tökéletesen kianalizálta az izomrostokat és a nagyjelentőségű kutatások eredményeként sikerült olyan mesterséges izomszálát előállítani, amelyet kémiaiilag izolálnak s épp úgy viselkedik, mint maga az élő izom. Szent-Györgyi professzor előadása befejezéseként kihangsúlyozta, hogy nem egyedül dolgozik ezen a nagyjelentőségű kérdésen, hanem kitűnő munkatársai vannak s ezért sikerült elérnie ilyen szép eredményeket.

A Regime Fascista Szent-Györgyi Albertről

Róma, május 12. Regime Fascista hosszabb cikkben ismerteti a C-vitamin felfedezésének jelentőségét. Ennek kapcsán megemlékezik Szent-Györgyi Albert világhírű magyar tudósról, méltatja tudományos munkásságát és közli fényképét is. (MTI)

GAZDASÁGI HIREK A KÁRPATÖVEZET ORSZÁGAIBÓL

(STUD) A bolgár pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, amely megváltoztatja a Bolgár Nemzeti Bank működésére vonatkozó eddigi törvényt. Az új törvény lehetőséget nyújt a Nemzeti Banknak, hogy az eddignél nagyobb mértékben nyújthasson hiteket, továbbá fölhatalmazza a Nemzeti Bankot, hogy a mindenkori szükségleteknek megfelelően, saját hatáskörében intézkedhet a váltópénzek bevonásáról, valamint újabb érték kibocsátásáról. Az eredetileg 3.5 milliárd lévára tervezett belső államkölcsönt jelentékeny mértékben tuljegyzezték. A jegyzések értéke 7.5 milliárdra emelkedett. Érdekes újítást léptettek életbe a kincstári jegyekkel való forgalomban. A pénzügyminisztérium megállapodott a gazdasági szervezetekkel szemben, hogy a 200.000 lévát meghaladó fizetéseknel az összeg fele kincstári jegyekben fizelhető. Adót, átu'alásokat, takarékbetéteket és kliring fizetéseket is lehet kincstári jegyekkel eszközölni. Ilyen módon — természetesen egy bizonyos értékhatáron felül — a kincstári jegyek majdnem azt a szerepet töltik be, mint a bankjegyek. A minisztertanács nagy, modern kenyérgyár építését engedélyezte, melynek költségeihez Szófia városa is hozzájárul. Az intézkedés célja a főváros kenyérellátásának biztosítása. Az új kenyérgyár napi teljesítőképessége 15.000 darab kenyér lesz. A költségekre 50 millió lévát irányoztak el. A miniszterta-

nács határozata értelmében a mérnököket és középsikolai végzettséggel rendelkező technikusokat polgárilag mozgósítják. Az intézkedés egyrészi vonatkozik az állami és a magánszolgálatban álló munkaerőkre.

Szerbia

A kormány felhatalmazta a gazdasági minisztert, hogy szükség esetén kötelezze a vállalatokat olyan munkák és feladatok elvégzésére, melyek Szerbia újjáépítésének szolgálataiban történnék. Ha a vállalatok a megbízás elvégzését megtagadnák, a miniszter a felhatalmazások alapján a legszigorúbban eljárhat ellenük.

Horvátország

A földművelésügyi minisztérium az ország mezőgazdasági termelésének fokozása érdekében ötéves tervet dolgozott ki. A terv értelmében állami támogatásban részesítik az anyagi eszközökkel nem rendelkező mezőgazdákat és ezenfelül mindent megtesznek a szükséges munkaerők biztosítása érdekében. A mezőgazdasági terv hatása a mostani tavaszi munkáknál már érvényesült. A minisztérium által kinevezett bizottság országsszerte tanulmányozta a vetési és termelési helyzetet és megállapította, hogy a mezőgazdák munkaerő hiányában nem voltak képesek a rendelkezésükre álló területet teljes egészében megművelni. A kormány elrendelte, hogy ilyen

esetekben munkaszolgálatosokat vezényeljenek ki az érdekelt területekre. A mezőgazdasági ötéves terv elsősorban a cukorrépa, az olajosnövények és a kender fokozottabb termelését tűzi ki célul. Ezek a tervek nemcsak a mezőgazdaság fejlesztését jelentik, hanem az ország iparosodását is szolgálják, amennyiben kivívítik az iparnyersanyag bázisát. A kormány felszólította az érdekelteket, hogy az állami intézkedések bevétele nélkül működjenek ebben az irányban. Azok a mezőgazdák akik megfelelő mennyiségű iparnövényt termesztenek, mezőgazdasági gépeket kapnak a kormánytól és megfelelő eredmény esetén külön jutalomban részesülnek. Az ötéves mezőgazdasági terv egy másik fontos feladata az állatállomány növelése. A háború következtében a loállomány kényszerű vágások és tervszerűten gazdálkodás következtében erősen csökkent és minőségileg is leromlott. A terv 100.000.000 kunát irányoz elő tenyészlovak vásárlására és tenyészállományok létesítésére. A lovágásokat törvényben szabályozzák. A marhaállomány 1939 óta felére esett. Aminek szintén a takarmányhiány és az esztelen vágások a főokai. A marhaállomány följavítása 66 millió kunát fordítanak 1943-ban. A sertésállomány szintén a felére esett hasonló okokból. Tenyészállatok vásárlására és járványelleni szérumokra 28 millió kunát fordítanak a folyó évben. A szintén közel felére esett juhállomány növelését 20 millió kunával mozdítják elő. A kecsketenyészésre 1.3, a szárnystenyészésre 4 millió kunát irányoztak elő évente.

Románia

A román parasztközösségek alaki-ásáról szóló törvény megjelenése óta eddig 87 ilyen közösség alakult meg, amelyek közül 43 mintagazdaságnak számít. Ezek a gazdaságok eddig 43 traktort, 158 vetőgépet, 168 boronát és 268 egyéb gazdasági gépet kaptak. A gépekkel és számszámokkal való ellátáson kívül a kormány hitelek is bocsájt a közösségek rendelkezésére. Egy kormányrendelet intézkedik a gabona- és lisztkészletek kötelező bejelentéséről. Bejelentésre magánszemélyek is kötelesek. A bejelentett készleteket az állam a hivatalos áron veszi át. A városi háztartások 200 kg-ig, a falusi háztartások 500 kg-ig mentesek a bejelentési kötelezettség alól. Ugyancsak nem kötelesek készleteiket bejelenteni a törpebirtokosok, akik két hektáron aluli földterületet művelnek.

Szlovákia

Szlovákiában jelenleg 337.488 gazdasági üzem van, melyeknek összterülete 3.750.000 hektár. A kis gazdaságok száma tulnyomó. A zsidók kezében volt 93.925 hektár terület, keresztény kezekbe ment át. Külföldiek tulajdonában 35.000 hektár van. A volt csehszlovák földreform által érintett területet 17.000 hektárnyit felülvizsgálják. A jelenleg folyamatban lévő földreform 144.000 hektár területet ölel fel. Szlovákiában a répacukor eladásának megszervezésére egyedáru-sági joggal rendelkező vállalatot létesítettek. A vállalat bel- és külföldön kizárólagossági joggal adhat el cukrot. Az igazgatótanácsban a szlovák cukorgyárak egy-egy taggal szerepelnek.

Vöröskeresztes ápolónőket vizsgáztatott a Kormányzóhelyettes övezegye. Ceglédről jelentik: Cegléden 33 most végzett önkéntes ápolónő tette le a vizsgát. A Főméltóságú Asszony ezuttal már harmadszor vett részt Cegléden a vöröskeresztes ápolónők vizsgáztatásán. (MTI)